

ABC-DUKEN

Syfte och bakgrund

Tanken med denna aktivitet är att eleverna på ett lustfyllt sätt ska samla ord i sitt närområde. Dels för att öka sitt ordförråd och sin kunskap om olika arter men också för att öppna ögonen för detaljer och öka kunskapen om den biologiska mångfalden inom ett begränsat område.

Eleverna utmanas i sin ordkunskap när ett löv lagts på bokstaven L och de hittar ytterligare löv som de vill lägga på duken. Kanske kan de då lägga Eklöv, Björklöv eller Asplöv. Med kunskap om detaljer kan trädens olika delar ge olika ord som till exempel Knopp, Skott, Skaft, Blad, Barr, Kvist, Gren, Bark och Näver.

Med insamling av adjektiv utmanas eleverna att använda fler sinnen än synen. Vid första anblick beskrivs kanske barken som Brun men om eleverna använder känseln kan ord som Skrovlig, Len, Lätt, Hård och Spröd användas.

Material

En vit duk med alfabetet per grupp. Alfabetet skrivs i sex gånger fem eller sju gånger fyra rader. Duken kan vara 50 x 50 cm och gjord av exempelvis duschdraperi, lakan eller vaxduk.

Genomförande

Eleverna delas in i grupper. Storleken på grupperna kan variera, men 3-5 personer brukar vara lämpligt för att alla ska vara aktiva i gruppen. Varje grupp får en ABC-duk som de placerar på marken. Grupperna placerar sig så att de inte stör varandra men ändå är så pass nära att du som pedagog kan gå runt och iakttä och lyssna.

Uppgiften är att på en bestämd tid samla in naturföremål och placera dem på ABC-duken efter föremålets begynnelsebokstav (ni kan börja med substantiv). Det gäller att lägga ett föremål per bokstav och försöka fylla en så stor del av duken som möjligt.

Det går också att göra övningen med adjektiv som ska läggas på rätt bokstav eller att de båda ordklasserna kombineras. För snabba elever kan ytterligare utmaning vara att både adjektiv och substantiv ska börja på samma bokstav, till exempel: stor sten, mjuk mossa, liten lav, blanka blåbär och gröna granbarr.

Låt de olika grupperna parvis visa sina ABC-dukar med föremålen för varandra. Den ena gruppen kan gissa vilka orden är innan den andra gruppen berättar hur de tänkt.

Varianter

- Det går att formulera uppgiften som en tävling. Då kan till exempel varje avklarad bokstav ge en poäng och föremål som gruppen lyckats lägga på duken efter dess artnamn ge två poäng. Ett annat alternativ är att göra övningen som Bingo, men fundera först på om tävlingsmomentet gynnar elevernas lärande.
- Gör aktiviteten med andra språk, exempelvis minoritetsspråken, de nordiska språken eller blanda flera språk beroende på språkkunskaperna hos eleverna.

Tips!

Gör samma aktivitet på olika platser. Dokumentera och jämför. Hur såg alfabetet ut på skolgården och i skogen?

Arbeta vidare och diskussion

- Lägg föremålen i ordning där begynnelsebokstäverna bildar ett nytt ord. Grupperna gissar på varandras ord.
- Gör ordormar där sista bokstaven i ena föremålet ska vara samma som första bokstaven i andra ordet; till exempel sten – nypon – näver. Snabba elever kan utmanas att göra en ordcirkel.
- Skapa en tavla med alla föremål och fotografera.
- Gör en ordlista över närområdet. Använd orden i skapandet av texter. Det kan vara berättelser, sakprosa, dikter eller vad som är aktuellt för eleverna.

Övning från Robert Lättman-Masch och Mats Wejdmark, Nynäshamns Naturskola.

Läroplanens mål

Denna övning berör bland annat följande områden i läroplanen:

- Alfabetet och alfabetisk ordning.
- Muntliga presentationer.
- De nordiska grannspråken och de nationella minoritetsspråken.
- Djur och växter i närmiljön.
- Enkla fältstudier och observationer i närmiljön.
- Lekar och rörelse i natur- och utemiljö.

Naturskoleföreningen

Ljusdals

Kommun

